

مرد بگو که ترک او سیرت را نمیکند
 و چه بفریغ غم یار بهمانست
 دل بهمانست و دل از بهمانست
 دل بهمانست و دهره خوب یار بهمانست
 سر و من سبزه و صید از کل
 بهنجاران مهر تو کم قدر تو نیست
 کنی و مکن ریحان بنو یار
 کار عاشق نو نه باز غم دارد
 یاز باغ فرسند اشوح درین
 گشته ام کو بجای فدت ازاد
 دل برفت تو گرفتار بهمانست

غریب غیر بخشم دولت افرو و داجان

مضطرب هستم هر خور بهمانست که بود
 نوسای فلک در خور دل کام
 اگر چه کلس این کشت سیه با
 بیکش سوی سرو و کل بند خور
 اگر اسرو قاصد با رخ کلفام
 عیار از دل بر آورده در آزار
 به بنیم ناز و صبر در حکام
 مباد از غم بهر و بنعام وصال
 کینه رو و کبی شکست که مسلم

بمهر جان

بد حال ابد و دل مضطرب و خود میر و مردم

نمیدانم کد این دلیر خود کام می آید

ای بیت بخدا که نظری داشته باشد	عاشق ز حال جسمی داشته باشد
هر کس که بگویم کنی داشته باشد	میدانست که خود سفری داشته باشد
منافق و عیب تو چه جامی ارکان	با چشمی که چشم نری داشته باشد
ای واری بر احوال غریبه که	بے زور نه زاری نه زاری داشته باشد
غیر از خم و درد تو نباشد در کار	دل که بریت همسوی داشته باشد
انجان بدی موم دل سنگی	کر سوز محبت از غری داشته باشد
از گلشن کویت بر پرواز ندارد	کو بیل دل یالی ویری داشته باشد
بسیر فلک اطفال بدین شوره	کیه بچو تو شیرین لب داشته باشد
بویم هر سویی و بویم هر جوی	کهن نه صدق و هر گری داشته باشد
خداش بود و افقون بدل و ده	هر کس غمت ارکان خدای داشته باشد
بگد سبب منحل خدا و خدایش	هر کس که بیای تو سری داشته باشد
سو نور نور بر یک آید دل	بیدار که میان نظری داشته باشد
هر کس بود و کاه زان جنت حله	از نجر به آخری داشته باشد

کس نیست غنای طبع کنویر جود و مفسر

بنا بر بعل سیر و نشانه با شعله

سبح خدای بزرگ ^{الکمال}	بسا عجز بر ساقی مل ^{که به کام}
بیم دل و عهد کمال ^{القدر}	که در چشم منافقان ^{به سواد}
بروای بدم دلجو کی ^{همه روزم}	که دل در اختیار ^{و کسول}
درمی جو غنچه بیکان ^{دل عمیده}	بزرگ طبع ^{نشدند}
نرازم و زخم ماهی ^{چنان}	کنندم ^{که ز دل}
بهین ^{خویش}	بیم ^{خویش}
بدل ^{که در دست}	سند ^{الطفل}
یے ^{الطفل}	یسی ^{یسی}

بفرست ^{نه} بچید ^{سر} بگرد ^{و دور} مفسر

دلم ز باغم ^{دلیر} چه خوش ^{صحبت} مرا ^{آید}

گند ^{که مردم}	که از ^{بر نا}
چه ^{خیم}	یے ^{دل}
در ^{بن}	که ^{میان}

هونر

جو سندی خو کر بزم و حور و غنیمت
 دل من غم در مان نه بر دلی دارد
 جو کشتی بار خور و غنیمت
 بجان بکایکها اسیدل در دارد
 جیال شد در غم و غنیمت
 که حال کشته از خود نفس چون
 امانی یافت کرد از بندر کانه دل مضطرب
 کنون از بخت کل بدلی در فدا دارد

ز جیر پا که سر کسوتو میگرد
 از رو زیندم قد و بونو میگرد
 از جانی بهین حسنه دلم خو میگرد
 سر کشته صدر و سینه بونو میگرد
 هر که به چاه موش نوا و در فدا
 خاموش مر جشم سخنگو میگرد
 فریاد و فغان بود که بزرگ دلم خاں
 بیل بکشتان ز کل رو تو میگرد
 ای بیت بحدافا غم از کشته و محراب
 هم رو تو میگرد و هم ابرو میگرد
 در قاعده فتنه گریا کردن
 یاد از رو تو میگرد و کس جاد و بونو میگرد
 اکنون که شود جاره کر ای دل مضطرب

محبت نفس بود که داروینو میگرد
 ز بر کار کشید
 دلم از جان رخم غنیمت نونا باز
 سر کز آن کس که دست
 ناهیه بر جبه کشتاد و چه کیند
 حلقه زلف کشتاد و دل من

مردم اول خیدای کاش میگویند	تاجیه از چشم پوخر دل بکار کنید
کسی بدو نمیشناسد تاجیه رویت	مختلج دلم و در دل نماز
جانن تاجیه بلدی که بغض میمیرد	کم نشد شوق دلم کویم بسیار
کل فتاندم همه بگردست یا تالار	کرز با پی من سوزیده کجاست
حق و ناحق بره عشق منه یا ایل	رخت منصور محبت بر دار کند
فضه کونا که گذر ز سر زلف دراز	میتوان دست سودای جیغ کار کند

بگرد طرز ز همه کوه و بیابان مضطر

تاجیه خیر از دلم زیندیده خوبا ر کنید

نیاشند شکوه کرد برم باو نیست	میت شوخیکه در زاده خدا نیست
اگر کفیم بنشین جانان نیست	بجز در دل مانا نه نماند نیست
دلم با خاکسار یا بیکار یا دارد	که از نام ریا بر پو ریا نیست
بر نشان میرسد زدم کلشن	بیوی او دمی اما و صبا نیست
بشکل محراب دل حیدر نام از	که کرد اسخوان ما با نیست
ز خاکستر شود آینه روشن	عباسی بر دل اهل صفات نیست
شدم خاک بر صید بار و یا	یکم نفس مراد ما با نیست

فیاض

قیامت در قیامت فاش شد ^{فایم}
 بکامی جوید و کمر عاشقان ^{بکامی}
 بخور و درویشی ^{بخور}
 محبت نهنگ بر سر من باجو ^{محبت}

که هرگز نشسته اش بکند ^{بکند}
 بغیر از منم آن باله ^{بغیر}
 بکوی بادشاهان ^{بکوی}
 کل اندام رشوبی ^{کل}

تو باخواری جوهرت از وفا بکند ^{تو}
 دمی در بر من ما آن بیوفایتی ^{دمی}

بعضی نازل و دینم ز من جدا ^{بعضی}
 بطن مرا جو بان لعل جانم ^{بطن}
 بود ز ورق طوفان ام ^{بود}
 هوای خاک طین ساز و بزرگ ^{هوای}
 غمی ز درویشم بدر جانم ^{غمی}
 ز سینه راه و در جل صور ^{ز سینه}
 دلم ز سیرت دیدار نشسته ^{دلم}

مراد و سبک کجا با خدا ^{مراد}
 بکنظر ربط حسیه بها ^{بکنظر}
 اگر چه کار من اکنون ^{اگر چه}
 ز به بکوش من بیتوا ^{ز به}
 بکه بتو پیش میجام ^{بکه}
 نگاه ناز تو جانانه ^{نگاه}
 غلور کو بنود و نشسته ^{غلور}

بدین مجلس اسرار من ^{بدین}

در این مجلس ختم شد ^{در این}
 که در اندام جوهر سبزه ^{که در}

کینون هر چاره عشق تو چه کنم ایجان
 فکند بند بلاء زبانی ناسر من
 چه سازم که نیم چه کینون بمیدم
 زبندان دم ایجان کجا را کرد
 کجا روز دل مضطر بگویم چاره
 که در دجل زده و نیم در و افشار
 ز سر جو رافت تو جانانم بیافشار
 که نقد دلی در نفهم رفته و کجا افشار
 کمند رفت رسای تو خطا افشار
 بلاء کاکل جانانم در و افشار

انشوح و بولاد چو غار بار کرد
 خاکم بیاد در دلبس از مرگ بر کرد
 چیست رفتن مرا کاشن منظر
 نه خفته عشق ساختن حل در دم
 ناختم او نشعده اندر به چار
 منصور و بار در فرقه کاشی ار
 کوناه خستیم خود و جرح ازنا
 جان سوخت و بر احد و عشق و
 دل در جهان زبانی نهان یی
 دل نقد جان بکفت بر و افشار
 انشوح سرور در سر فر کرد
 انشوح جو رافت او شب نیم
 از دم از عفاید صوم و نما کرد
 نیز نک حو و برون فلک جفت با کرد
 اخر سزای او سگ افشای از کرد
 مر جان جو دست جفا در ار
 دل نابرد و عشق نو یا سوار کرد
 ناسفته پاک از سوس و حرص

از طفل تا زشت بیکه جام می رسد

بیکه معانی نواد و در میخانه باز کرد

مضطرب حیرانم در حصیفه نموده	است	مایل دل مرا که لغت میخار کرد
تا که در ماه رویش از خط میزد	یکه بود	شعله در از غوش و در اندام پیر
شب که از چشمم سید کج بر سر میزد	یکه بود	کار بر کرد و در هر در که در پس آن
سب که به لعل لبش چیده میزد	یکه بود	خود درون شبانه ام جای می کاشد
تا چشمم معرفت کردم نظر در با	یکه بود	در حصیفه کعبه و نه خانه در یک
فوت یافت از لبش کاشد	یکه بود	کار از شیرینه آن بر شکر می زد
از ادای در لکاهی کرده خیم برد	یکه بود	شب که در پادشاهان سیاه می زد
ناشدم از خود بیرون رفتم درون	یکه بود	یافتم در یک قدم کو کعبه صد و
شوی پیش از ناله واه و معان	یکه بود	بکر بزم نعمت ناله و باب می زد
کام جان شوی بکر بکر و بوی	یکه بود	بال لبش و غشی اش و کونم

چند

که نرزد و دم از دم بگذرد
تا که از لبش کاشد

چهار سونم احوال بحر و بحر کاغذ

فلم نابیر کر فتم نمند رخ و بدو کاغذ

شود ویر قصه بسیار دل کم بسکه

سندی لای کاس احوال

سرخ نیز جوشن بحر لیساده

شمرید بسکه سندان تواری

بباری ایم ته نمند گاه بسوی کاغذ

ز پاس نامه ام اورا افتادست

کجا کافیه در رخ بر یکد سنال دور

ندار و ساده دیوان دو عالم

علم بر دوش زین در و در صغیر

معاف الله اگر بدی بدست

دانش دلف سونم احوال بحر و بحر کاغذ

نابیر

با امید یی بر از سیاه امید واری بیشتر

از دور در بنای غماشکن ^{در خیز} جنب بودا در کل واکن و خیز

از سر و سب از سب و کلو ^{در خیز} در جام می نازب میکان و خیز

ناجید بنیغ ^{در خیز} نعم انقد مودا جون اده سر عالم بالاکن و خیز

وینا مقام خط ایل ^{در خیز} جووا سامان سفر و و میکان و خیز

بازار حیدان سود و زبان دارد ^{در خیز} قطع نظای سباد و سودا

بجای خنجر ناله بر کین و خیز

بجای بار بند و در طمان بدی و خیز

نقطه

مصطفیٰ منشی و یکسر و سودای خط و حال

بکرم در دل لعل نمناکن و بر خیر بس
 بس کن ای بس ظلم جنس زنده بس
 زنده نماده کسل از دست است
 زنده نماده کسل از دست است
 نیک کن جنس فرسی تا نسیم کرد
 ناسیم بکرد تو نیک کن جنس
 به نیال جگر حس دل نعم فراق
 دل نعم فراق تو نیال جگر
 زود بدو من بس بگذر از بس نسیم
 بگذر از بس نسیم زود بدو من
 خنده کن تو بس دل در من در
 در من در ادی خنده کن تو
 نیست مرا در تو خیر وصال است
 خیر وصال انیم نیست مرا در تو
 جان نیم دور و کفشت رسا
 زود و کفشت رسا جان نیم دور
 مهر کن به یو ایوس ماه من از
 درم مران ماه من از یو ایوس

نیست فرار کفشت بنوم مصطفیٰ انیم

بنوم مصطفیٰ انیم نیست فرار کفشت

بنوام من شد زار و جان بس
 زار و جان بس بنوام من شد زار و جان
 خاتم حیران دل یرشان دیده جم
 خاتم حیران دل یرشان دیده جم
 خازن کان تو بیمارم ناره کلر است
 خازن کان تو بیمارم ناره کلر است

ساقی

ای سمن	بکرم بعد و کمر دندان است
از لب بکنجه نیست به مار	از رخ آن افشان بکدل آردی
چشم شوخت ای بوج مردم	از لب نیست دل کند
از برون کان بقدم بنج حذر	در سر و سوار عشق نیست
بر سر از رخ جنونم کل با حار	

درما از لبه رخ و در رفت در

مفطر حیران بهار نقش دیوار

حلقه زلف به نسو دل	نکر نیست بوی عین بام
ز اندازان بی نشان گویا	از عقیق لعل خاموش شد جری
حاصلم از گشتن اندیشه جان	بش حس بهش در کمال او
زین گلشن مطبوعه و روی	نرسیت کار جهان اندر یک
فستم ز گردن دورا نهی	در جهان جگر زدن غم نیست
روز اسید مرا صحت اگر نشانت	در غم خود جگریم ایام بهم روا

چه طبع داری می کلکون که ناله و ساقیت

خوش بین خود است مفطر که در حاتم

در فرات اندم دور در چه میگریم کار و خیز میشود و مردم چه میگریم

مخرم

مجنونم خمر حکم دور از نوای جان ^{و مدغم}
در این که ز دیده رفت ^{و شو جان} آنکس
دیده که باک بسته بزرگ دل جان ^{حال بلب}
دارم اکنون از دم سردم چه مری ^{میرش}

خند بر لب از دل مضطرب خدای جفا

دل کنه رفت و فاکرم چه مری ^{میرش}

چو من بعضی بنحور و خول ^{میرش} ندیدم
ایمه جنس برج ممکن برده ^{حجاب} از
مینای دل نور چه بر از ^{میرش} نمکین
کار دم جو با شکس ^{میرش} دی مناد
این جو ^{میرش} حبیب که دار ^{میرش} من بودا
نشند کس ^{میرش} کمال ز بهر ^{میرش} عاشق
از مردمان ^{میرش} عصره ^{میرش} نایم ^{میرش} نشسته
چشم ^{میرش} سدر ^{میرش} غافل ^{میرش} از ^{میرش} بهر ^{میرش} حریف

مضطرب درین خضار خرابات ^{میرش} حمد و تم

مردوش و صفت و زنده و خزان ^{میرش} ندیدم

کومین	خال ابروی خوش رو کزینا
کومین	در جرم کعبه بنید و کزینا
کومین	بست زلف و بخت و بخت
کومین	خط نرو و اینی بر کزینا
کومین	بر رخ جانانه کیسو کزینا
کومین	چاچستیل ندارد خوبی کل
کومین	ز ندر که در کام جان تخت
کومین	کر چه بیست بر افطه میا
کومین	خال بینش از دور و کزینا
کومین	سر مه مالان چشم جاد و کزینا
کومین	در کل این طشتان بو کزینا
کومین	لعل خاموشش سخن گو کزینا

کردل و رفت مضر کنو مهر و کیم
در مزاج این خفا جو کزینا

خوش	ز انجمن نگاه نشیمنی
خوش	ناهر و چشم خود بنویس
خوش	از وصف طره اش نشود
خوش	که سوز مانده کند بار کزینا
خوش	دفعه رفت اگر بد و خوب
خوش	راه رضا و دوست کزینا

مفسر

مصطفی بر آید و کند کار آردوی چوین
 دین سرتو بپوشد خود را ستارم ^{نار چوین}
 کوه ما فرما کنیم اوقاف ^{نار چوین}
 استخوانم کاشن خود در ریت ^{نار چوین}
 سر و پیکر پاشان در آفرین ^{نار چوین}
 ناکشیده است بدن در آفرین ^{نار چوین}

از محبت بنده در دم سینه چرخ مصطفی
 خدمت نمان را بنای بر دوش ^{نار چوین}

دانش دل عشق ^{علی المحسن}
 قمری بلع در غم ^{علی المحسن}
 سوختن در دل ^{علی المحسن}
 در دم ^{علی المحسن}
 درین ^{علی المحسن}
 در بحر فکر ^{علی المحسن}
 از جای طبع ^{علی المحسن}
 ابدل ^{علی المحسن}

نزدیک مرگ فریاد غم گرفته است
مقطر مرار و دیر باران علی الخصوص

بیمین شکست ماه لاله عارض	لخته لاله پرور سیاه لاله عارض
بیلخ لاله و در بر شمع و مه لعلک	ز رشک اسیمه در آه در العار عارض
خبر خوش بکلیه نفی شکسته ام در آه	درست مهره مار سیاه لاله عارض
کنو که هست جام کل بود بیل	نوسم دو بونه جواه جواه لاله عارض
نه مهر چاک لیه کرده مهر کل ام	فیا دریده بود در جواه لاله عارض
جو شمع انجن اچشم است ماه فلک	کر فتمه است مکر و نگاه لاله عارض

جو بارگشت مرادیده بر حسن معطر

بیمین شده منت نه کل جیم	بیدیه باز نکرد نگاه لاله عارض
چه احببت شمع چراغ و مهر	بنرم شمع ز رشکست در آه عارض
حکمر نه رفت بنار کبیل عالم	نه مهر فروغ شد انکس در آه عارض
ز رشک لعلت خنجره نیمه کل	نذر رشکست ز رفت چراغ عارض

کر رشکفت کل بجران جین معطر

مرادینگر

نیز از فکر شدند باغ از انوار

که دزد و عده بمن است ^{غلط}	بگفتم که در مکر راه انرا ^{غلط}
سبب از سفاکی تبدیل ^{غلط}	رخ چهره تر از ساخته با ما ^{غلط}
کشت در دور فراقت ^{غلط}	انرا شکست به اه سحرگاه ^{غلط}
ناله و ده و فاجعه جای ^{غلط}	و ده که شدند فاطمه در و مرار ^{غلط}
دل بسودا رخ ^{غلط}	راه امید مرا ساخته این جا ^{غلط}
که تو بروم بره جور و جبار ^{رو}	دل بایم نکند راه و فاکاه ^{غلط}

راست باشند بنو مفضل همه خدمت گفته

اینکه دست کم از جور نو کونا ^{غلط}

دلم بعضی چنان با وفا ^{مخطوط}	که او بدست حسن خود از حفا ^{مخطوط}
چشم شکسته و دستم ز تو جان ^{مخطوط}	بزرگ عشق که دستم ز روم صبا ^{مخطوط}
بخط نقش جد لکانه عادت ^{مخطوط}	دلم بقامت و شمع با عفا ^{مخطوط}
بعضی در گذر از روزی ^{مخطوط}	خوش زنگی بود در ره رضا ^{مخطوط}

هر در کوبه نیر ابار راست با اختیار

ساخته دل مفضل یک ادا ^{مخطوط}

ناسخه ام نه تو با چشم نه جو شمع	هر شوی که نه بنف جام دگر جو
نایب براف بند و از جگر جو	لوفان ز دایم بنور دل بر
درایم که برق حاصل بسع سال دین	سوزی دلست در سوز سودای
کردن کنی بهشت میسوم ناکند	از بنیت خوشین ای بی صبر جو
بر وانه نبود که کرد بسوم نکشت	شبه سوخت دل بیاد جو
بر وانه ات بنور و در جهان نکشت	ساری نسوخت عشق زبانی اگر جو

مبصر تمام سوخت ز سر تا قدم به عشق

هر رشته که بود فرا در جگر جو شمع

در چشم زدن فصل خراشید	حیرانی نرکس خود از از دست
ایمن مشتبه بهمانای کل ابد	هر خار سر تیر و سناب در سب
ازاد صوبه جو شیدا بهار عدلی	آسوده از آسب خراشید در سب
از بد که آمد در عدم جام نکشت	ان کیست که از با ده شکست
فران تنک هر غنچه جگر جگر کل	را کلبیدن و غنچه دهانست
بیدارست که ز بهر نیار کل	ز دور که به غنچه نهانست در سب

هر یک مصلحت زبده و اندر یار

مضطر میباشی و آن در فتنه می باید باشی
و بختم ضلالت بطرف کوهان کز آن بگذری

بودم من جگر خسته کنج خانه عشق ^{عشق} دل خراب بود در من عراشه
دل شکسته بود شیشه خشم ز سار ^{عشق} میست خجسته در ستراب خانه
دری بگریه در آناله کن بسوزد باز ^{عشق} که نیست دل شاد و در زبانه
مجزرا دور بر راه دیده تر کن ^{عشق} که در سر شک نشنند و بدانه
چه سود مسخیر و مجرب عید قربانرا ^{عشق} بمیدن نه عاشق سزد و دکانه
کم از خجسته بود ای امتناع ^{عشق} مکرر کو طود لها سنسب کن خانه
بهر از خوار ^{عشق} زنجوری بر ^{عشق} به روز دیده کوین یکفسانه
با و نوح یابنه ^{عشق} که نه سپهر بود کرد و راستانه
دو کوه کرد تو کرد و دلت ^{عشق} زنده شمع و دست سر جو بکر یانه
نه مضطر انت ز سازش ^{عشق} بهیچ صایب

که نه سپهر بود سب از نرانه عشق

شد غم از و نشند ز دل ^{عشق} بهمانه پیر نمود و حالست ^{عشق}
حرم تمام گشت و نشد ^{عشق} یار و کج مبار و چمن مبتلای ^{عشق}

بلبل

یارِ حین لا علیج قتل و کشته
غیر از دوام درد ندیدم در دای عشق
کشم پیرو و دل را با او
مرگست چاره مرض لا دوا ی عشق

اکنون چه چاره در غم تو کردم است
مضطر میکردن تو فدا و بستر بلای عشق

بسیل داده جهان بسکینه	کجا روم که کنم در غم تو بر سر خیال
منال عارض او و غم تمام بنا	رسید فکر رسا که چه ناسر افلاک
ز سر گذشت به تو خجسته و بده	و که مجو جز از سر گذشت این دنیا
فنا و کار من اکنون بشکند شو	که سخت است بعد بهشت در چشم
بنیاد جا و خست بهمی کل مرا اکنون	باشک خسته شده ترو امی و کربا
بدست عشق تو بایک من خراب	ز پاکدشته سر خار و کرده پر سدا
نفضل کردن من عاقل در جرای	کنی زو جور خونم چه کردن خود
من بعینه ز رشک است جگر جو	مشوق زو بنوخل کرده صد

زین غم بهر سدا دل مضطر

که ترک چشم تو هر لحظه منیر نیست

کیست مال جفا بقول من دل
من دل که دو عالم شده بستر نفعان

جنم م‌دور که شد افشای دل / که بیک شجیه نگذاشت دل
 ای ستاره که این جور و خفاست / کله می بود از زله و قحان دل
 خودم که در وای مبت‌ی می‌جویم / که شود روز جزا لبه زبان دل
 لبه لبه صفت جوئی که می‌جویم / نیست فید انبطل و غمناک دل
 آینه بر که از روز دل بافت / ای بنای عیش زین در دل

جکم چاره شد ای ولی بلدی غم عشق

مفسر از روز زلفت جامن و دل

لبه در پیش زلف است از کار / زین کلشن بادل خوشه شد
 ناسود ای که این کله در لب / حبیب زو جاک باد مال در دل
 لبه که در محال در محال / بهیچس پیش دلم نکرفت در یازار
 نه که در بوی سودا لب که در / چاک زو ناجیب باشد بران
 در سوای زنگ و موجی شدم / به رخت بر دیده من کرد کار
 به پیش نهاد دل صد باره ام / در چمن هم دیده ام در زان ر

نریت مفسر زلف منقوش احسان حسن

تا فشانند ز زلفش سرخ دیده خو بار دل

شذ سر

شدند کویونوا جانم ^{چو که بیدل} بزرگش بر سندیای ^{دل}
 چشم من روی موسوی مردم ^{نکند} کرد بیکانه زیر خویش ^{دل}
 لبش زهر بخدا دروشت ^{ای بیرونه} ز پره شکسته آب در زیر ^{دل}
 این دو دلوانه در سجده ^{میشند} دل بغجوری من ^{دل}
 چشم از او شدند در ^{روی مرا} کس نه بیند بجان روی ^{دل}

بخود بخورد و بخیرش می بینم
 نگر کسیست که شد از شب باری

چشم جادوی که شد از ^{جانش مفضل} که کنون چشم شقایب ^{دل}

خورده باغ از شب ^{شراب ابدل} مرا با بدشتن ^{کبار ابدل}
 توان از نرسیده ^{الها کبار ابدل} از آن خود سرخویر ^{نجات}
 جز بر انش از سوره ^{رو در آید} که از بینه ^{ابدل}
 نه رلف از رخ ^{بود پیدا} که پنهان ^{سما ابدل}

جز چشم نکه ^{ابدل} در چشم مردم ^{ابدل}
 که خواهد گشت ^{ابدل}

مانند نو پیر کز بنو و حور و پیری ام - مغرور به سیرجی و بدادگری ام
 نه عینیم پس شکدل از شکست ^{اوست} خورشید جلوه لعل و عقیق حکیم
 دورست به کعبه معصوم ^{معدوم} بپودول من ره خشمک و نری
 برد ایچم بهم ریخ و زلف تو نایم ^{از ناله} شکیر و راه سحریم
 حاصل کل و من دوزر کلار ^{یارینیم} و درم خیم یال و پیری
 خج خشم نو ایجان دل مردم ^{چون} برود داند روش ناز و ده فتنه کری
 مصطفی سیر الطفل نه پیری رجه دار

سوق نوحه است به سیرانم سری ام
 آب رشک اکو بنو کند ^{برادرم} خاک کردن بسحران و درم
 نادل خود کف ان ^{برادرم} خود کرد اده کز دست عیش لب با افاد

کاه بیلے شوی و کله شور ایجان ^{شیرین}
 کاه مجنون کینه و کاه کنی فریادم
 موی سبب لم زلف شکیں دور ^{شکست}
 کرد و سر و قدرت از بند و کحل
 ماه بهمن از روی کرم چشم ^{میوش}
 روز شب کون کوش مکن فریادم
 سناخته باد کمران سوار شکر ^{در یاد}
 ای فراموش کن من بروی کس
 بهوس دارنه حاله لیل در سیر ^{در یاد}
 حاصل با بهمه روضه روم
 دست سید و در از بهمه طفل ^{مکن}
 که بیامد جو سرشک به افشادم
 ساغر می مده از دست جو کل فصل بهار

مصطر از بهر معانی همی در خنادم

دور از تو کرمی کلستان سیده
 جگر کل هر از گونه کربان ^{بند}
 ناروی از شک حر تو ای بوی ^{سپان}
 دیدیم بکنظر زدو عالم بریده ام
 کمر کلشن جهان که ندارد کل ^{وفا}
 خرد من بنوای دل ایجان کجده
 نایمانت نفیتم کرم کشیده ^{ایست}
 رسوده یکدی برو عالم نه بریده
 سوی مرار ما کدر کسول چه ^{و حسرت}
 ناز زمین تو خاک در میده ام
 در نواثر هک و کد و غلظت ^{فلک}
 ای که از حکر شب بهر ان کشیده

مصطر بقول حضرت عریضه فقو

در خوشی رفته رفته بجا رسیده ایم
 رخت بر آرد دل در جای سوخته ایم
 فکند از چشم مردم خط و رخت
 سحر خیزان بصر باغ بود
 نماند از دست قریب دامن شور و میل
 چه هم از دست زور و میسر شد
 از سر نیکمند کیستو بجز کار کلیم
 چه سر خوش است ما را فصل گل
 بدور نعل میبوی نوک و زبلیم
 نوای سربط و پی می برد دل می بسا و کن

که مصطر غنوم گشته با روز فلقلیم
 جفا کشیدم از دروب به پیری
 یکی دیدم بهر آن نو مر و ز نرگلی
 نمود آینه با نرنگ عشق در گری
 بود حیران نقش صورم بهر آرد
 چه هم گرفت زنگ از عوای دل
 بهار ناز عشق است زنگ
 ز سوز دل جوینم بهشت بیغام
 بیا صد مبیانه نام نه دار گری
 بر نرنگ عجب دارم در جگر خم بهانی
 بدین دنیا گریه ها بیداری من
 کوشش ابرام طفل بکدر و احوال
 به پیری ناچیز حاصل میبوی گری

را شعاعم بهین دنیا نو بیل نیست مصطر
 ز نظم من فغان مبد و نا عجزها فغانی

در باغ جهان جو سگر کشیدم از پیچ کجایه وفا ندیدم

افنا دین رسوخ حقیقت به هر سخن که بدوست رسیدم

رازم شد انوار هر چند تا صد دست روشن رسیدم

چشم که بود خسته به بیدار کارام خواب هم ندیدم

در چشم نه از آن لکاهه خط

در شکب چنان چون طبعدم

کرده است فارغ از دنیا و تنگ پای لکاهه بنه و دوست لکاهه

رخم تمام داد بطوفان شرف امید به تو و مژده از شکر ایم

شکفت عجب دل عمیده ام حد خزان کز نشسته و فصل بهار

که دل کشیدم و کبی جان بر دسار چشم سباه و زلف کمره کمره ایم

ناله نظر فنا و بان هر دو چشم مانم ز خود بشنیدم و دل بفرایم

ریش بره قضیه کنش دل و جان ^{ایمان} یعنی ز کردش فلک و چشم با پریم

مارا به منع حمزه و نیز نگاه یار کمتر دل کز نشسته ایم و جان براریم

بر درین سر و دل زار و مبدل ناله خوان طافت و صبر و فراریم

مضطر کجا سفت طالع حافظ که نام را

جامم بر بست با سندر و رفت بکاریم ^{خدا کردم}
 بدو و بدوی عشق تا ترک ^{خدا کردم}
 شدن بیکانه از مطلق ^{انسانا}
 حصول بدعا انجا ترک ^{خدا کردم}
 من دل داده بر خود هر چه ^{خدا کردم}
 کنول کرد در هر وجه ^{خدا کردم}
 فغان و ناله و فریاد و دلای ^{خدا کردم}

خجکم و فراق پار خود مضطرب ^{خدا کردم}
 سبوی ایدم حال کرد در ^{خدا کردم}
 عاشقم جبران او در ^{خدا کردم}
 مبر و جنگ و در ^{خدا کردم}
 حبت او خود چه جا و ^{خدا کردم}
 زنه صفت کرا ابدل ^{خدا کردم}
 از یقین و حدیث ^{خدا کردم}

زین غم بسیار ستم مضطرب ^{خدا کردم}
 کرده بند از ایام ^{خدا کردم}

در غمت ایستاده بر و ایستادم
 ناله کردم بر دم سلطان کجاستم
 ناکند شتم از سر چون و چراستم
 صورت لفظم غلط شد معنی
 یا فتم در بر نرا از خوش نایبم
 ناله نمودم نرا بر کز نه در بر یافتم
 عاشق و دیوانه و انفسه و معنی
 بکه کردم کبریه آخر عرق و جوشم
 در چال ماه بهر بیت سلیقه
 و لاله و شوره دیده و سیم کشنه و محبت
 روی بنما ترغم و در و قوای از ارم جان

بنجور و بنجور بکشم مضطر و محروم
 دور نیکی ره نداد و در دل بگو
 فروزان لعل مشکوت تازه کبریه
 سر ابار نکم از ناکرده تصویر بنکرم
 چه با طالع سیدم ناحی و طالع
 سر و دم مطهرم نازم نوایم ناحی
 جو نصیب نا کجا که افتاده ام با ساقه
 شد انداد اب بدل و بجز فتنه مضطر

سجده

ز دانش بستان سینه را شب بیدارم
 بوصف خشمم و در فکرم ^{کر فتم تا فتم در دست از خودم}
 بسیر خون عمر کای نادیده ^{از سر کلفت سر او در آیه با}
 بستان زلف خشن ^{بجست و جل بر چند در بهر و هم}
 ندیدم هیچ و گشت بزرگ لعل ^{جواب دهم بر چند در باغ و هم}
 از بهر حسرت سرانایان ^{از بهر حسرت}
 برفت از دل بروی مضطرب ^{از بهر حسرت}

خبر نداشت مگر از نو و چون ^{که دل نظر نو کرد و گداز بگویم}
 ماه رخ بود شب رنگ ^{نموده کل دل خود خون رنگ}
 ولم فدا و کجری و بر لب ^{نقار زلف و جان بیا در و تنم}
 دلخوش کنی سوز خشم ^{راه و ناله با و زار و پیونم}
 بوزر حیف که ایدل بزرگ ^{ز خون پیراده جام من و پیونم}
 دلخیز حاصل اگر بکشد و سعادت ^{شدت کام من از بار و آزار}

جهان پرست کنون تن زل ایدل شد
 ز سوز مضطربان و کفایت و هم

الغرض

اگر صاعیم و در و درت باکم ز دانه دانه لنگ خوش بهارکم
 چگونه خنده برای جفا و جور شوم دل نزار خود احوال مکنش باکم
 ز راه دانه و فریاد زاریم ای ملکین تو یک کوش اگر بخواریم
 بسرینا بدی احوال و حال ای چگونه نرک درین موسم بهارکم
 نرسخت شکسته ای با عیال چه دل دو کون بیک ناله بفوارکم
 جو مضطربیل مضطربیم دی از خود

گذر که با گذری در دیار بار کم
 و بیکه در غم رویت ناله میکردم یانست خنده تن رشک
 و صف چشم تو کسین صفت سیه تمام جو چشم خاله میکردم
 سحر ز شرم و بغافل جو دریا بیا و حل خوش تو ناله میکردم
 جو مهر رویت در شام رقصت خیال ماه و نور لاله ناله میکردم
 خوشاد و میکم روح حکم جو نرک ناله هوای بیاله میکردم
 بنای خانه کلفت خراب در یکفوح ز شراب و وساله میکردم
 به نرکنار چه حاجت که جو مضطرب

کشم

نیک چشم نو خود جان حواله میگردم

تا بار غم بجز تو ایماه میکنم	زیرم ز دیده اشک و دل راه میکنم
بار غم ترا حیه خوش ایجان بل	باشان و سنوکت چشم و جاه میکنم
ای مبت جرات کس کجس چنین	من خست خودم کو بنور الله میکنم
نکردم قند کجی اند من چرا	در دروغ و حمت درین جاه میکنم

مصطفی کردی کوی کس شو تویم کنون

من خست خودم کجوجه ان شاه میکنم

بدن هر که خیال صفت اهل بار	حیکر چون غمجه بر خود و حبت دار میکنم
دلم را در دست و دست و دست	جو مضمون نگار بای ان دلدار میکنم
کفبای خود انکو خودم ادا کنم	نگار بی را که در طالع دار میکنم
نشدیم که در کجی شمه نوی	در بر کلدی در بدل نگار میکنم

زبان داد خوانی میکند ای بر مصطفی

من از سپردن خودم در دست اطهار میکنم

بیدیده بلب ای که در شمع دارا	و بے شید نگاهی که در شمع دارم
ببینه سوز جراحی و در کجی دارا	ز قهر عارض با بی که در شمع دارم

شکلی

شکسته و سیه چینه و بر لبانی
 نه نار و غنوه سیاهی که در آینه
 حرا و خسته و خوار و نر و زار
 بانظار قدوم نو نور دیده دل
 همان رزق سیاهی که داشتم دارم
 باده و ناله نباهی که داشتم دارم
 و بی حال نباهی که داشتم دارم
 بنور چشم بر آبی که داشتم دارم

راشک و اصحابم همان یو و مظهر

معنی حشمت و جایی که داشتم دارم

نگار من بر غنای جنس ^{میگویم} در سینه
 رخس کل رقص نیل ^{میگویم} در سینه
 ریح انجم رو بام و مه ^{میگویم} در سینه
 بدل بروی و زلفه ^{میگویم} در سینه
 که وقت که چشمت ^{میگویم} در سینه
 رخ انجم جنس ^{میگویم} در سینه
 که اکنون جاب ^{میگویم} در سینه
 بر در شور و قمار ^{میگویم} در سینه
 بشنود که بام ^{میگویم} در سینه
 رخ انجم جنس ^{میگویم} در سینه
 محو یکدوره غم ^{میگویم} در سینه
 بهر جام برسد ^{میگویم} در سینه

به هر جام برسد مظهر ز بر شوق دیدار

بال و دانه چشم کار و در سینه دارم
 غم و در دوزخ و در آتش و در سینه دارم

مورگان و در بار شدم
ز جانی خود درید پر کس بر جانم

تاجدار تو بکلدار شدم
بجبال تو جو کل زار شدم
هرم بود یکی در دو جهان
بیش آن میت بچم خوا شدم
تا خیر یافتم از بخت بی
ببخت کشته خبردار شدم
شب خوابان رخ و نشان
صبح دانستم و بیدار شدم
کشته از جو زنده جهان
بدور لفت تو گرفتار شدم
ز دختا بوسه کف پای ترا
من خنجر کشته کتکهار شدم
بار من نیست در آن بارگاه
بکه بر خاطر دو بار شدم
و ده که در دادم و گرفتم
ای جهان کار به اقرار و فبا
شد دل ساخته منکر عشق
من و دل هر دو گرفتار شدم
هرم از جان و دل زار و زار
بگو بگو کشته از تو عشق و دگر
بیتو من رستم و میرا شدم
بخت و بخت و بخت و بخت

دلف بر چینی نوشکب است چه خطا سندی که بنامار شدم

در پیش باز سر انداخته من

مضطراخ چه سیکسار شدم

بیا که بشوید نام چه صبح و شام

بیا که جمله بیا و نوشند فریاد

بیا که کشته ام از جوش و بیکانه

بیا که بیخ نفهم بینه شوق

بیا که در غم نعل بسندم

بیا که کرد جد از خود جدا می

بیا که بشود دل از خود و دلش

بیا که بشوید سر سکه عید نام

بیا که بشوید خود رفته ام می فیم

بیا که بشوید از دل رفته خود

بیا عشق نولاندیم بمید نام

بیا که در غم زلف ریخت می فیم

بیا که در غم زلف ریخت می فیم

بیا که در غم زلف ریخت می فیم

بیا که در غم زلف ریخت می فیم

بیا که در غم زلف ریخت می فیم

بیا که در غم زلف ریخت می فیم

بیا که در غم زلف ریخت می فیم

بیا که در غم زلف ریخت می فیم

بیا که در غم زلف ریخت می فیم

بیا که در غم زلف ریخت می فیم

بیا که رفقه ز خویشم خبر میدارم   کجا نشین و ابرام کو قیام کردم
 بیا که بتو دلم سوخت از نس سحران   خوردم در آن نیمه حبس کلام
 بیا که بتو نهند بتر کتاب بیست   خبر کجا سبب احوال و احسان
 بیا که تلخ بود آب حمر در کامم   کجا است مقصد و کوی مطلب
 بیا که دل سیر زلف تو نمیدارم   کشف حبیب بند وجه حلقه دارم

بیا که حلقه بگرش نوسند دل مضطرب

محبت که سحری بنده کو غلدم کردم   شدم
 محو شمشاد و ابراهیم جو کحل   کاه قمری کشتم از سونق و کبی
 تا نوسنغل میکشد کوی الکاف   که خم و که جام و کاه بی شیشه ای مل
 در برت و جبر از جنم رفت   کاه نرگس چمن کشتم کوی شبنم
 نیستم از کاه اندر خبر و کل اما بقدر   دارم و بدل کاه از کل جرد و کاه
 کس سر از ادب که ممکن دل مضطرب کنون

سر سبز یا سینه این حلقه کامل شدم   دارم
 به بین در عالم عشق تو خوش کردم   ز سوز با جان خنک و ز غم جستم
 رسیده یا بچشم خوش و صفا دارم   رفته و قدم بسوزان کوی کوی مری دارم

نغمه دارم

مفتاح جانانم
 شوم اندرم زین آریس کمال
 باین بدست کانی کونه بای می
 بعضی ابدل دوست او را چون
 چه خوابی طریقت از صیدم
 درستم و شکستم سینه زورم
 نه بی طالع کم همچون زلف جانانم

حکیم من حال خود بعضی خود چه میسر

تن سوزان دل بینار جهان مضطربم
 فحی دارم بدل خوش حاشا و ای
 بجان تو بجان منندم که در
 نمیدارم بجان و دل هم از عشق
 نگر داند دل من رو بر و کریم
 و در روز رخ و زلف تو
 نمند جانانه ایجا تو بهار خطبت
 بنده ایستنه یا جانان اگر خوشند
 ندیدم کو خاک ره در کوشه می

دلم بید در زلفش چه سحر و تابم
 بمضطرب سخن مضطرب اگر سنج و خمی دارم

کردن	کردن
عینا کرده سوزند حال خود	جما ایدل سر سودا باز ارجان
کردن	العاقل
جنبی حر و بر جنبی حرف است و آن	جباری ساد می اسوده کو و صفت
خدا	رو عاقل
سر و دین دولت فغان آن ابرو	خندک اسامی بیداد فغان آن است
کردن	الکون
بدر و محبت افر صبر نایک منوان	فر و طاقتم بر و در خویشم مبرد

الکون

فزاید است اسبند روحا جان ^{لغت} / کرد سیر و عالم منوان در بکران ^{کردن}
 بیا و لعل خاموشی دل ^{دل کا اند} / بغیر ز ناله و غوغا و فریاد و وعان ^{کردن}

نظر اندان مضطرب و خوابی طریقت

چه سودای سواد و عیب و جوی نام ^{نشان}

آه از چشم فسون ساز چه باید کرد / دل ز کف مبروم با چه باید کرد ^{کردن}
 دوستان حال دل جوشان ^{چگونه} / دشمنان کوشش بر او از چه باید کرد ^{کردن}
 هر نفس دل بر در غنوه و دگر ^{حققت} / آه از این شجبه بر در چه باید کرد ^{کردن}
 فصل گل خافت ز قمارندارم ^{درنا} / نه بیار و پریر در چه باید کرد ^{کردن}
 راز غمهای تو بیل چه بهان ^{سازم} / طفل رشک شده نماز چه باید کرد ^{کردن}
 دیده حیرت رخ او دل اسیر ^{کامل} / جان شهید نکه ناز چه باید کرد ^{کردن}

دل و دین و خرد و صبر و قرار مضطر .

بود صد بار بیک ناز چه باید کرد

بکن هم حال زارم ای بهر ماه ^{رنگ} / دل مردم در آتش است آه ^{آه}
 غمت دایم اکنون با کربان ^{رنگ} / که شد بیک ناز رخ فراغت ^{رنگ}
 بود از کعبه روگردان ^{کفر} / چنان بر کرد در طود و انب ^{لکاه}

در آمد زدم یار و نگر و ز خواست ^{سدرام}
 ندرام چاره در درانی ناکست ^{مزلج اندل}
 کبی دسینه زلف در حب که خاکست ^{نیا سندر}
 تو از راه و قاز نهار مضطر یا منته ^{سند}
 جو کبر و سبک جور شوخ ^{کگلده}

گفتی ترا کوی سیری ^{ازین} صدق جریخ ندر از کمر ^{ازین}
 چهره من بغیه عشق تو ^{طلد} ای بن سیم نیم بن ^{ازین}
 طبعی نمودم بد و پیر و زره دامن ^{ازین} بیلے را بنود بال و بری ^{ازین}
 دو شمش انماه پیر و زره ^{ازین} شام من صبح ندیدم ^{ازین}
 ترک من ترا گفت ^{ازین} چه بجا گفت کجا ^{ازین}
 تحت دل از زره بزم ^{ازین} بنود کل و قاز ^{ازین}
 بکدر از خویش ^{ازین} خلوت باز ^{ازین}
 ترک خیمت خودم ^{ازین} در چناب ^{ازین}
 وی بری دیده ترا ^{ازین} نیست در عالم ^{ازین}

مضطر است و مراد دیده چیه خوش گفت نیاز

باز

میتوانند نال دل بیمار و جان زار من
 و بیکر جانمن جانان من دلدار من
 میتوان شکسته زنده بده خوشتر
 خانه و کاشانه و بام و در و دیوار من
 میتوان فکند گفتار و زلفزار من
 حالت روز و شب و حال کار و بار
 کس نکوید راه با آن سحر و جادو
 بگویند از رنگ و بوی حسن و قبح
 معنی من لفظ من مضمون من شعاع من
 چاره زبیکار باری چیست
 بارشند غبار تا شد بار تیار
 نال و دانه مضطرب سر کشید و جفت

با و کردن بند بر ابر جامه و دستار من
 و دستن
 هر نفس خود را ز خود بشار باید
 دست سوی کار و دل با یا باید
 نیست کاری ناکار در دل
 عشق در کار است با آن کار
 که نومی ای بنده عبادت و جوش را
 عمر ناید بیکر بیمار یا باید و دستن
 چله و ناجار از انغم عشق و فعل
 چار باید و دستن ناسنا و باید
 کلفت در نام از دل یا کن و دستن
 تا کجا آینه در زنگار یا باید و دستن
 رانده امش و عده و صلیب و اسحر
 دیده را از انجم هفت بیدار باید و دستن
 که نباید و دستن در وقت که بهار چمنند

چند مظهر دست خود بکار باید داشت

یکسر جو بار خیزند از مهر و ماهی : در تیره فلک گذشت سربازان

از دولت خفت چسب عروجه : بنکر از شکوه بهجوم سپاه

در سر قدم نمود بر استخوان : سر نایب بوالهوس بهر شد جان

سند را سبب که بکشد است : مشکل که رزبانیست بجن کجگاه

دلخواسته سحر یک صبح کو : در بس سال شب شده زور

دل در بنیاد لطف خود دروید : دلخواه من بنیاد من امیدگاه

مظهر بوصف بار خیزان شدم پس

کو باز بان دل شده در راه واه من

مستی چشم نفهم در کجا دیوار کو
 جام کو مینا کجا دهم کجا خمار کو
 ست و مددش شراب شمع قلم آله
 از دل و دلیبر ندانم دل کجا دلدار کو
 سبوی ای بهار حسن القلم و ام
 بستم آگاه کنو کل کجا کلر کو
 سبوی زلف مسکینم که بستم
 کو خطا و کو حق هم حین کجا نامار کو
 ست و بستم نسیب بستم مردم بنجر

برگزین

بر کز آتش تنظر کجا ان بار کو
 چون نیست در بعام کس نباد
 فریاد دست تو فریاد دست تو
 نعلم جفا داری از خود زوم طفلی
 ز در بر رخ خود سیل استاد
 مانند من دل هم خلقت
 یک سینه نشد ارجان از در دست
 خود کرد دلم تنهایی بلی لکارت
 از بن بکارستان افکار دست
 بر کنده بیرون یالم افکند بد بچالم
 ناکي بقبض نالم صیاد ز دست تو
 بروی نه بگوی او ای باد صبا
 رفت لب زلف من بر باد دست تو
 اکنون ز جفا بگذر بر حال من مفضل

تا چند کنم دلیر بیدار دست تو
 همه بر نوش یک اند میان من و تو
 که اشک گشت دلا در دانه من و تو
 اگر چه بیگم ایدل خردنگ مرگش
 و بی چه را بکنش زار من و تو
 ز یک طبع نشیندم دلا جو تو
 در بر چرخ آینه من و تو
 هر دم بود از آن جنم گردش
 دلا جو بود موافق زمانه من و تو
 چه خوش ز جهره زید بر کوهر
 بعض ایدل شنید اخرا نه من و تو
 بیائماله که سازیم مجور من و تو
 سماع عشق بود در ترانه من و تو

مکوبه بنش که نایم ابدل
مکه نیت کوش کف برفسانه

ماه چرخ خوب اندرونو	مطلع دیوان حسن ابرونو
چشمش از جرت بود و کانو	وی بری چون دیدنوی ازو
در برین چون نمی آید بناز	شد دم خون جامن ازو
خودش بهار چشم ای بری	بیهمن مردم کند جادو
در غمت بند و پادشاه	روم دلرا چه سان ازو
باسی مردم کرده میوشم اگر	بار چشمم بار کرد سو

بر سر مظهر بنه با زر کرم
چند باشند خیریم زانو

زانم ز مهر اگر نظری با فنی	ابدل بشام غم سبوی با فنی
رفقش بکوی یاز که از خود گذشتن	ابدل اگر در آن کنیزی با فنی
رفقی از خود دل با مید نگاه یاز	هر خبر او اگر نظری با فنی
ای سحر بنم و هاشم نم	از و اهل اگر خبر با فنی
ای عاشق رسیده چه حریفی	از نخل زند که غری با فنی

سر سبزیم جودانه از بهار چاک ^{دشت} ایدل جز این اگر کز یابی با فنی بگو
زان بادیه که خوز در بغان زخود

مصطفی هم اگر قدی با فنی بگو
مخورخ ترا هوس برم دماغ
ایدل جز بقدر زخود ^{دشت} در شکندای غالم امکان ^{دشت} و شمع و چرا
باسوز عشق سار که بر خطی رو
در جن رلف بر شکند ^{دشت} جوداغ دل بکوز خریان چرا
رقیه جوانی از غم طفل ^{دشت} میخواست نشان ز دل الدیر ^{دشت} سیرانه سر کنون هوس ^{دشت} بود ^{دشت} کو
عاشق هوای لاله و گل کی کند ^{دشت} احبب چاک و دل ^{دشت} دماغ

دل دماغ و دیده باغ و چرخ و حبک

بماند لاله مصطفی خنین ایا ^{دشت} خ کو

شعله دماغ و در و چرخ ماه ^{دشت} خندان نو
بلند ازین جور و جفا با هم ^{دشت} دل چاسا ^{دشت} سحر ^{دشت} کل ^{دشت} از ^{دشت} لب ^{دشت} نو
دل بردنت از دست ^{دشت} یاد ^{دشت} ای ^{دشت} بنوفا ^{دشت} روز ^{دشت} چرا ^{دشت} دست ^{دشت} من ^{دشت} داما
مدیر مرکان ^{دشت} بر ^{دشت} لال ^{دشت} چمن ^{دشت} دشت ^{دشت} کو ^{دشت} هنر ^{دشت} مردم ^{دشت} الدمان ^{دشت} این ^{دشت} بگو ^{دشت} فریان ^{دشت} نو

از شرمش کل کرمی در اینم در
 ابدل نوی اولاده جودم در اینم
 ای نارسست خوش نقابها
 لجنه جودم سویتو که بندم از
 خمر منورم نهانم بن سوز و خاک
 از روم و جور و بری و ز ماه مهر
 از جو چشم بر جفا شود دل
 بر در و دل از کفر وین بکند
 در چشم خوام کند فرم شدی ابدل

افشاستو
 بر در و کشتن با سوسو در
 چاکسب از غم و غشته خردمان
 با غیر رقص هر کجا باشند بعد از
 اکنو روم از کویتو ناخده بود در
 کل کرده خون دل و جین به از
 از جمله اجمان خوشتر حال و دم
 بر زانفت نادست بر نه مگاشو
 در در و بندان و این ابد مکرر
 کر نه فلک کس بر در و در و در

چند برن مضطرب جودم کردیم میدر

عالم بنواش می بنداده این دل بر یاقوت
 ملبور در لحظه دل منجول کار ناره
 کاه جودم برقم کبی جودم شمع
 زربخ و در بیان ز کس طبع مال و پاک
 طرفه پیدا کرد و عشق از کل زعدا

می بند بر دوش خود از عشق بار
 کرمی عشق نو سوز و بر شکار
 بر زان خونت از درست نکار ناره
 چشم کلکون در رخ و زردم تبار

بزرگ ملت

خیزد زان منیر کمالی بدلی که
ز ابد و صفت بجو و کز کلام

چون من و مضطر دست عجز خونریز

هر زمان در خون طیان زار و نزار ناز

خط آمد بر قدر و روز ^{ایست} فروغ صبح صادق ^{ایست}

نیاشتم سیر جوی ^{ایست} که خون منورم ^{ایست} در دل مدارم ^{ایست}

بحال خود نباشتم نا امید ^{ایست} که در محفل سراید و در جام ^{ایست}

دربین وادی جو من کز ده ^{ایست} که این وحش دمار اگر ^{ایست}

کنون مضطر چه میسوی ^{ایست} و سوای ^{ایست}

سمرند بر زمان خاص و عام ^{ایست}

بنا و کند بسیاری ^{ایست} بنود و عجز ^{ایست} صبح بهار ^{ایست}

فروغ صبح آن میوه خوردم ^{ایست} که خوابد کشت ^{ایست} در دامن ^{ایست}

منه بجه نوا ^{ایست} حلال ^{ایست} بطوفان ^{ایست} در چشم ^{ایست}

چونش با بیدار ^{ایست} نماید ^{ایست} در چشم ^{ایست}

دل مضطر کز غبار ^{ایست}

کشته ز نایب طافت و جزو کفر و کفر است
 ده جلوم که قدم ازینم خشمم کشته
 انقلم در غم بالادی کس یون
 در غم ز شکم و دیده کلکم کرد
 ناول ارد و شکم تو ام جلد
 بکر ایاه جنم زره مهر به بین
 بی تو چه جنم نرم جنم چه چون
 کریم و امان مرا کان به خندان
 نایب لب لبم جلم خون

باد قدش حق در اسبم نرمن

مضطر این سرور و جوی جبهه موزون کشته

ان بپ جو سرور و بیدار کشته
 هاشق بخدا و سرور و بیدار کشته
 سینه خوش ابرو و کرم تو برو
 در روز دل و قضا و کشته
 بکشد قدم ناچن سر و قد من
 بر فاخته دل از سر شمشاد کشته
 بکشد کار از نار کشته بی دل
 کار دم انون که بفریاد کشته
 پروانه و بیل بکشد از کل در
 چند آنکه دل از دست تو بداد
 سرده نود لاله چار نقش
 کرد خود از صید تو صیاد کشته

یک صفت عشق که نفس می جانرا

مضطر رخ کاهند بجاد کشیده

و خواست ناکند که از دل جدا شود
 دویم کرده و بهای مردمانند
 چه وجه کل و شمع کوی که گرام
 ز فضا و جوی و دل چون است
 بلکه عشق خدایا چه نه به خود
 یعنی که رام من ایدل نشد باو
 با اختیار اندام بر و زویم
 به سبب این سخن ساده و نیست
 بر من چگونه مستند ز بر من نیست
 مدح نه سپید با جمال و خرم
 در انظار تو دل داده جان

گداز فضا زلف رسای او مظهر

که با جرای در از است و عمر کس کوتاه

رخت نهان چون از نه ام و در
 دلم باز زلف سر کرده عمری
 بهت و جوی هم بادا و شمع شمع در را
 دل من دوست دارد و کوه اید
 نشانی نیست با فی از سخن می
 بهت ز مهر و دل بر کن و نام

تدریجاً خنیا سبب بکدری از این
 از و بر حال من قدوه غبار من
 من من شام رفت چه شد سنگ
 شکسته خاطر من به عهدنا درشت
 منواله کله از رده از فریاد مرع
 بنای دل من که بکسب ببارد
 بمضطر گفت بنیاری مستور بود به بار

چرا غافل کند کاری که باز آرد بینما
 به اوج درخس دل خود را
 دوام با این سالیان
 بر دل میجوید نه بد او را
 از گردش زبان من کس کام دل
 خود را جو کل خنده چه سوا
 دیگر چه خاک بر سر دنیا کند
 دیگر رسوز سینه چه اساکند
 از جرح دوا که چه متا کند

ناختم و انتم کل از باج
 مضطر در بر من چه تما سنا کند
 (نقش)

خوشم برد طمس سیر و سحر
 شدم خاک من شد بر چشم کس
 ادا سازد با ما چشم او را
 بر بر بار فکر در پاشا خورفت

کما نالم چه سازم با که کوم حال نل مظهر
 نه بر احوال من جنبی نه بر احوال من کوی
 بهر دم انشوخ چکوم که خدای
 لید نار و ادنی که دل میری
 باری که کار من دشنه کشا
 کوسر فلک صاحب خورشید

صد خاتمه پای گذشت از سرم ای بوی
 مظهر بره عشق ازین بر عهده پای
 نه سودای جنین مار نشسته بر می
 بمکر دیوان ای انشک خجسته
 ز بحر جدی سوز سحران بکفلم
 می و می ایلی که در کاغذ سر

نصیب و بلاد افکنده شورو دل مضطر

جہ ریف برج جون مہر و مہ شہام و سحر ہے

کردند آنجا مال زیندانی به دی
 کند روزی از رخ پندارانش
 چو قمر مغش بکس و بالادیدار
 لکاشن که شود خال کند که چرا
 ز مردم چشم میبوسند بل شک
 حدیث از پیش کس دل ازین
 بنای دل جو شیدن رسا
 حفظ انعارض جو کمال کند صد

کشاید بر میان دل ز فریاد لغز
 بود مقرب بار مارا کجا و باجادی
 ز نذر این یقاری سر شمشاد شمشاد
 سیر و انجمن شوخ دل و حلقه
 بچشم دل جان کوشند از یاد
 رسد جو شعور یکس تر از استاد
 رسد انشم بکنه بدین زینتادی
 دلم در خور جو بلبل رضا

• کبھی کوہِ زجان بنگد کہ از نقد دل این خود سر

شود و در گفتگو مضطرب و از شنیدنی باریستاد

حلیہ

دل بر وزن ماه ریح ^{در وقت} جادو یکی فتنه کربا غنوه فروت
 شمشاد قدی کلید دین غنیمت ^{در آن} شید بر سینه بسم حق بادله بوی
 عشاق کشته حور و شنی شویج ^{در آن} بیدار کشته سنگدلی غریبه کویت
 کل بیرونه سیم سلسله بوی ^{در آن} بهمان شکسته دل نه رخی لعل محو

اکنون بنود جو من مفضل بدو

خونانه کشته در دوش خلع بوی

ربودار کف دل من دبیر شویج ^{سنگدلی} کران طبع لکار چاکه رند بوی
 لطف ناری که کلهر شویج ^{موی} شید صیبا کشته جادو لکابی جام
 حریفه فتنه برداری لک کان ^{اندر آن} خون عاقله یکسر بدست دیا

بنم دکنشای جانفروزی او نظر کردم

نه چون او کس بر او زاری نه جویم ^{رنای} مفضل

نیت جبر خون دل بجام ^{رنای} از تو حاصل نکشت کام
 چو بر برو صفت که دانه شک ^{رنای} مگر افنا دل بدام کشته

کرد کار دم تمام این دایم ^{رنای} سکه باز نام

ز قلم از خود بخدا برین خیر آن نظر	ای صفت آن نظری آن نظری آن نظری
در این خویش سست من دیوانه	ایکل اندام برین چاکر کسان
تا نور قیقه ز برم جان بلبلی دار	سوی این جان بلبلی جان
کننده ابرو و تاراج سز زلف بجام	از کرم سوی صحن بی سرو سامان
جمع کردم دل و دین از جسم و صیغه	بیر بر نشایتم از زلف بر نش
رست من بتوبه بین قمار کز ساقا	چون نداری بمن بای بدام

دور افتاده دل از مضطرب مضطرب دل راه

ز نوید یک بود سوی غریبان نظری	چانه های
نت نهادم از رخ کرم سودای	بسر دخی بنا حاری بختم انشکته
چنان محو گردن حس بکناء	که ماه نوید حجاب نماید و در نای
کشد بارش این حساب بر دوشم برار	غم عشق نو چون کوی من کابیده
ترا خورشید جگر از کل مر از دست	بیابیل که بعد بگردی از دل کفتم ای
شدم در عشق او از مطلق	مگر درم تمنای دل از خویش اگاهی
و رفیق کو کجا کس کنی با من	حساب آمد راه راز خود فتنه کرای

سوی کز آمدل مضطرب کز مضطرب

دین

به صورت که با نسی کم خواهی بود در این

بنم که در غرض فصل و محو
مر از در یک مر که او در دست
کریا که جابرین و نیز یک
بزی که از دو بنو حیدر ام چه
کجا مردم ندارد در بنه سمجسته
بنان از زو و حین کتد کون
دل از خود رفت در شوق
دل عاشق کتد کتد و نیم ابا
بود فارغ به عنوان رجو

خریم و زمندم مضطرب در مانده ام ابا

کند این خنوه و نار و کدر زب کبر

از خطا کهم که سر خط بنان
با و زب قدر خاش سبحان
وز خدا که دیدن شمر نار و بنوید
باز باریا فروغ از نور و کتد
مصرعی که عالم باله مضطرب
جامن در حین مردم غش حور
غیرت کل شکر غش حور
دلم ای بافت دها بلدی
بارخ خون ماه و دهر ریه را
از قدر خاش و انرا مصرع

دلم و غمت تا یکسر بهر ماه بهمان	سبب رفتن ز جگر بر سر شده
رعنه نام سوزی نصیم شد رخ	دل آماده دردی سر بر سر
بدلی بی رعیت درینا جان حوال	بود نگر منتان اگر دلم منتای
و در دل شرح قشوقه شد در	کجا میغ و کوه مضمون کز نام انشا
مریخا نام مکن گریان مباد از سر زنده	که خشم در میان بود و خیم
خدیجه گری باور زلف طفل تری	ندارد دل یکسر مردم بیرو
بیم شد آبل وردار انکم دیده	بندایم از فلک بالید بباد و باد
دلم با کوشه بر و بند ز نگر حاد	بروز زلف فانی او که در حاشی
سرسوزی که او فرید از حاد و دل	ره عشق نوینماید کرد سینه کجا

بان طفل پیری بیکر زیند بوانه مضطر

که میکوبید بیا نیکر عجب در در نما سنائی	رفتن
رخت نه نمود چون آینه حیران سنا	نظر زلف مشکین پریشان سنا
بهر دین بودم بنقد جان خور	تو ای یوسف کار خیر بران سنا
نمود ایام بهر روزم شبی رو	سخن خود را بر زلف بهمان سنا
جو با خبر آمدی از در غم حشر جانم	جو خود رفتی دلم با مال بمران سنا

چشمه سار به در عهد سحر
دل من سوختی باغیر کمال
به نوح ایر و وزیر نگاه و خیر مرگ
ز قتل عاشق کج نه میدان
بی ادبی جان که مضطر در لعلت صدمه خورید
دلش را چون بشوق خود در لعلوان سحر

تمام نشتر دیوان مفسر

